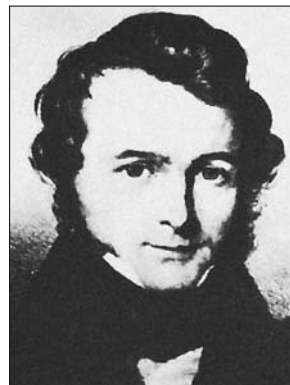

Meyer Christian Erich Hermann von (1801-1869)

Twórca paleontologii kręgowców w Niemczech

Urodził się 3 września 1801 roku we Frankfurcie nad Menem. Jego ojciec, Johann Friedrich, doktor teologii i prawa, burmistrz i poseł do Bundestagu, znany był jako pisarz, zwłaszcza dzięki swemu poprawionemu przekładowi Biblii i swoim „Blätter für höhere Wahrheit”. Hermann von Meyer od urodzenia cierpiał na poważną wadę wrodzoną stóp, która w dzieciństwie przez długi czas uniemożliwiała mu chodzenie, a i później, aż do końca życia, była jego udręką i w dużej mierze powodem tego, że zrezygnował z założenia rodziny. Z powodu wspomnianego kalectwa jego zabawy w najmłodszych latach ograniczały się do rysowania i konstruowania różnych mechanizmów, a później, już w okresie szkolnym, do doświadczeń chemicznych, których z zapamiętaniem dokonywał wraz ze swym kolegą, Friedrichem Wöhlerem, późniejszym wybitnym ekspertem w dziedzinie chemii organicznej.

W gimnazjum pod wpływem nauczycieli Poppego i Miltenberga zainteresował się mineralogią, następnie zaś, pod wpływem nauczyciela Mengego, hutnictwem. Po maturze pracował przez rok w hucie szkła w Kahl koło Bieber, jednak jego ojciec wolał, by zajął się raczej handlem lub finansami, w związku z czym przez kolejne trzy lata pracował w banku swego stryja. Od roku 1822 studiował w Heidelbergu nauki kameralne, łącząc studia te, na ile pozwalał mu czas, z pozowaniem nauk przyrodniczych, a swoją wiedzę w tym zakresie rozwijał też praktycznie podczas wycieczek. Do jego nauczycieli należeli w tym czasie: ekonomista Karl Heinrich Rau, botanik Karl Friedrich Philipp von Martius, mineralog Karl von Leonhard i chemik Leopold Gmelin. W roku 1824 przeniósł się do Monachium, gdzie studiował mineralogię i rozwijał swój talent plastyczny dzięki kontaktom z Peterem von Corneliussem, Juliusem Schnorrem von Carolsfeld i innymi wybitnymi malarzami. Od roku 1826 kontynuował studia w Berlinie, gdzie poznał m.in. Alexandra von Humboldta. W roku 1828 objął kierownictwo założonego przez kupca Schwarza Institut für Glasmalerei w Norymberdze i wykonał tam m.in. witraż dla katedry w Ratzbonie, jednak wskutek nieporozumień z pracodawcą odszedł z instytutu po roku.

Po powrocie do Frankfurtu za sprawą wybitnego anatoma Thomasa von Sömmeringa został członkiem Senckenberg'sche Naturforschende Gesellschaft. Bogate zbiory paleontologiczne tego towarzystwa skierowały jego uwagę na słabo wówczas jeszcze rozwiniętą osteologię i uczyniły go pionierem paleontologii kręgowców w Niemczech. Już w roku 1829 z uwagi na dorobek naukowy przyjęty został w poczet członków Leopoldyńsko-Karolińskiej Akademii Przyrodników (Matrikel No. 1337), przybierając przydomek „Scheuchzer II”.

W roku 1834 wybrany został na członka stałej reprezentacji obywatelskiej wolnego miasta Frankfurtu w Bundestagu. Trzy lata później został powołany na stanowisko kontrolera, zaś w roku 1863 na stanowisko kasjera Kasy Federalnej, którą w roku 1866, podczas wojny austriacko-pruskiej, przenosił na polecenie Prezydium Bundestagu do Ulm, a potem do Augsburga. Po zawarciu pokoju w Pradze zrezygnował z wszystkich funkcji i przeszedł na emeryturę.

Jednocześnie, obok działalności parlamentarnej, prowadził rozległe badania paleontologiczne, których wyniki opublikował w kilkunastu obszernych, własnoręcznie ilustrowanych dziełach

i w kilkuset artykułach. Zajmował się m.in. szkarłupniami, labiryntodontami Wirtembergii, skorupiakami, rybami i płazami karbonu Nadrenii i Westfalii, z gadów kopalnych opracowywał notozaurowy, gady ryjogłowe, parasuchusy, dinozaurowy, plakodonty, żółwie i trzeciorzędowe krokodyle, wprowadzając w roku 1830 pierwszy zarys ich systematyki, wyparty później przez systematykę Owena. Duże znaczenie miały jego badania kopalnych ssaków, które rozpoczął opracowaniem koniowatego rodzaju *Hipparion* z Eppelsheim oraz *Cervus alces* i *Dinotherium bavaricum*. Opisał też pierwsze znalezisko związane z archeopteryksem – pojedyncze pióro znalezione w Solnhofen. W swoim głównym dziele „Zur Fauna der Vorwelt” przedstawił ssaki, ptaki i gady z trzeciorzędowych margli z Oeningen, gady wapienia muszlowego, permskich łupków miedzionośnych i jurajskich łupków litograficznych z Bawarii. Za tom poświęcony gadom wapienia muszlowego otrzymał medal Holenderskiego Towarzystwa Naukowego i nagrodę Londyńskiego Towarzystwa Geologicznego.

Wraz z wybitnym paleontologiem i malakozoologiem, Wilhelmem Dunkerem, założył ukazujące się do dziś czasopismo „Palaeontographica. Beitrag zur Naturgeschichte der Vorwelt”, które redagował do 17 tomu włącznie. W latach 1848-49 wydał wraz z Heinrichem Georgem Bronnem i Heinrichem Robertem Goeppertem spis wszystkich znanych w połowie XIX wieku skamieniałości. Nie chcąc zrezygnować ze swej niezależności i nie chcąc czerpać korzyści z nauki, którą traktował raczej jako powołanie, niż profesję, nie przyjął proponowanej mu w roku 1860 przez Uniwersytet w Getyndze profesury geologii i paleontologii. Wiele podróżował, częściowo zajmując się badaniami naukowymi, częściowo dla nawiązania osobistych kontaktów z najwybitniejszymi europejskimi uczonymi. Był członkiem ponad 30 towarzystw naukowych, w tym również członkiem rzeczywistym Śląskiego Towarzystwa Kultury Ojczystej. W uznaniu jego zasług dla nauki Fakultet Filozoficzny Uniwersytetu w Würzburgu nadał mu w roku 1845 godność doktora honoris causa, zaś w roku 1863 został adiunktem prezydium Leopoldyńsko-Karolińskiej Akademii Przyrodników. Zmarł 2 kwietnia 1869 roku we Frankfurcie nad Menem.

Opracowanie gadów, ryb, szkarłupni i skorupiaków zebranych na Górnym Śląsku przez Rudolpha Mentzla uczyniło z niego pioniera badań górnośląskiego triasu. Jego nazwisko upamiętniają nazwy ponad 40 rodzajów i gatunków kopalnych roślin i zwierząt oraz góra Mount Meyer w prowincji Canterbury na Nowej Zelandii.

Wybrane prace:

- 1832 – Paläologica. Zur Geschichte der Erde und ihrer Geschöpfe. Frankfurt.
- 1834 – Die Fossilen Zähne und Knochen und ihre Alagerung in der Gegend von Georgensmund. Frankfurt.
- 1844 – Beitrage zur Paläontologie Württenbergs. Stuttgart [mit O. Plieninger].
- 1845-1860 – Zur Fauna der Vorwelt. I. Fossile Säugethiere, Vögel und Reptilien aus dem Molasse-Mergel von Oeningen. 1845. II. Die Saurier des Muschelk mit Rücksicht auf die Saurier aus buntem Sandstein und Keuper. 1847-55. III. Saurier aus dem Kupferschiefer der Zechsteinformation. 1856. IV. Reptilien aus dem lithographische Schiefer in Deutschland und Frankreich. 1860. Frankfurt.
- 1847 – Vorläufige Übersicht der in dem Muschelkalke Oberschlesiens vorkommendem Saurier, Fische, Crustaceen und Echinodermen. *Übers. Arb. Schl. Ges. vaterl. Kultur*.
- 1847 – *Homoeosaurus maximiliani* et *Rhamphorhynchus longicaudus* (*Pterodactylus*). Frankfurt.
- 1848 – Index palaeontologicus oder Übersicht der bis jetzt bekannten fossilen Organismen I. 2 Bde. Stuttgart [mit H. R. Goeppert und H. G. Bronn].

- 1849 – Index palaeontologicus... II. Stuttgart [mit H.R. Goepfert und H.G. Bronn].
- 1851 – Fische, Crustaceen, Echinodermen und andere Versteinerungen aus dem Muschelkalke Oberschlesiens. *Palaeontographica I*.
- 1852 – Über die Reptilien und Säugethiere der verschiedenen Zeiten der Erde. Frankfurt.
- 1858 – Reptilien aus der Steinkohlenformation in Deutschland. Cassel.
- 1860 – *Lamprosaurus goeperti* im Muschelkalke von Krappitz in Oberschlesien. *Palaeontographica VII*.

Źródła:

1869. Jber. Schl. Ges. vaterl. Kult. 47. S. 360-362.
- Gümbel W. v. 1885. Allg. Deutsche Biogr. 21. S. 561-564.
- Struve W. 1967. Zur Geschichte der Paläozoologisch-Geologischen Abteilung des Natur-Museums und Forschungs-Instituts Senckenberg. *Senckenbergiana Lethaea* 48. S.56-75.
- Syniawa M., Syniawa R. 1999. *Przyroda Górnego Śląska* 17. S. 14-15.
- Zittel K. A. 1870. Denkschrift auf Christian Erich Hermann von Meyer. München (bibliografia).

Portret ze zbiorów prof. W. Langerera z Instytutu Paleontologii Uniwersytetu w Bonn.